

Gehoorzaam knielen

Preek over Jesaja 9:5

Te lezen: Psalm 2 en Jesaja 8:23-9:6
Den Haag, 21 december 1975

‘Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven.... ‘.

Deze woorden van de profeet Jesaja zijn geliefde woorden in de adventstijd. Ze worden in deze dagen vóór het kerstfeest ontelbare malen gebruikt. Ze staan in krullende letters op de kerstkaart die je van kennissen krijgt, onder de afbeelding van een takje dennengroen en een kleurige kerstbal:

‘Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven.... ‘.

Deze woorden roepen de verterende sfeer op van Bethlehems stal:

Een kribbe waarover twee mensen gebogen staan. Maria, ontroerd en met een teer gebaar haar kind strelend. Jozef, wat onwennig en schutterig, zoals het een aankomend vader betaamd, maar voor de oplettende toeschouwer, behoorlijk aangedaan.

Op de tweede rij om de kribbe staan de oorspronkelijke bewoners van de stal: een os en een ezel. Vriendelijk en met trouwe ogen. Onder de dieren kom je dit tegen: Ze vinden het fijn, plaats te hebben moeten maken voor dit kind.

De deur van de stal gaat een eindje open. Een herder gluurt voorzichtig door de kier naar binnen: Een ruige kop. Onverzorgde baard. Een ruwe klant. Maar als je hem goed in de vochtige ogen kijkt, zie je het direct: Een ruwe bolster met een blanke pit.

‘Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven.... ‘.

Woorden die een ontroerend plaatje oproepen:

Een vader en een moeder,

een os en een ezel,

ruwe herders,

harmonieus gegroepeerd rond een kind in een kribbe.

Hoe dat kan?

Door de macht van de vertedering!

We spreken wel eens van een baby als van een hulpeloos wezentje.

Pas op! Baby's hebben macht! Hun macht is de macht van de vertedering.

Nicht Lies heeft een baby gekregen en de tantes komen op kraamvisite. Wanneer ze de babykamer binnenkomen en een blik in de wieg werpen, klinkt het als uit één mond: Wat een schatje!

Tante Rie en tante Jo mogen elkaar niet en hebben altijd ruzie. Maar boven die wieg smelt er iets in hen, en voor de eerste keer zijn ze het eens: Wat een schatje!

De macht van een baby! De macht van de vertedering!

De boreling wordt wakker van al die schattige kreetjes en zet het paarsrood op een onbedaarlijk schreeuwen. De tantes zeggen: ‘Wat lief!’

Gevoelige tante Miep raakt thuis van streek wanneer de buurjongen voorzichtig op de piano ‘Für Elise’ speelt. Maar die schreeuwende baby ontlokt haar de woordjes: Wat

lief!

De macht van een baby. De macht van de vertedering!

De macht die het kerstkind over veel mensen heeft, is de macht van de vertedering. Jezus ontroert als hulpeloze baby in de kribbe. En die ontroering is zijn macht over mensen.

Ik ben niet tegen ontroering en vertedering. Het zijn gevoelens die bij het leven horen. Wanneer we nooit zoiets zouden kennen als ontroering en vertedering, waren we koude kikkers.

Maar ontroering is als een zacht windje op een warme zomeravond. Het brengt een ademtocht verkoeling. Maar het is zo vluchtig!

Vertedering is als een roze laagje glazuur op een gebakje. Het ziet er smakelijk uit, is lekker zoet, maar je bent er snel doorheen en dan proef je wat er onder zit.

Er zijn mensen die in een kerkdienst ontroerd raken, en denken dat ze vanwege die brok in de keel een gezegende dienst hebben gehad.

Ik sprak eens met iemand die in de loop van enkele jaren ver van Christus was afgeraakt. Ze verdedigde zich met de opmerking: 'Wanneer ik voor de radio een lied uit de bundel van Joh. de Heer hoor zingen, voel ik me van binnen heel week worden'.

Ontroering is nog geen ontmoeting met de levende God. Een brok in de keel is nog geen teken van geloof. Een week hart is wat anders dan een gezegend kerstfeest.

Wanneer u een gezegend kerstfeest wilt vieren, moet dat kind in de kribbe méér doen dan u vertederen.

Ieder jaar met kerst heb ik de neiging de broeders en zusters van de Vergadering der Gelovigen gelijk te geven. Zij vieren geen kerstfeest.

Ze geloven zeker wel dat Jezus is geboren in Bethlehems stal. Maar ze merken terecht op, dat het kerstfeest pas in later eeuwen het belangrijkste christelijke feest is geworden.

Ze hebben gelijk: In de eerste christelijke gemeenten draaide het geloof niet om het kerstfeest, maar om Goede Vrijdag, en meer nog: om het paasfeest.

De broeders en zusters uit de Vergadering der Gelovigen hebben gelijk. In het Nieuwe Testament nemen de gedeelten over Jezus' geboorte verhoudingsgewijs een ondergeschikte plaats in. De kruisdood, de opstanding, de hemelvaart en het zitten van Christus aan de rechterhand Gods, en de uitstorting van de Heilige Geest krijgen veel meer aandacht!

Niet in de kribbe wordt duidelijk wie Jezus is. Jezus in de kribbe is voor mensen een gewillig object van dromen en zelfprojectie, zoals iedere baby in de wieg.

Bij zo'n hulpeloos, sprakeloos wezentje kun je denken en dromen wat je wilt.

Hoeveel ouders zullen met hun baby in de armen gedroomd hebben dat hun kind later zal doen wat zij graag willen, en zal worden wat zij niet konden worden?

'Jij wordt onze lieve schattebout', knuffelt moeder. Wacht tot dochterlief 16 jaar is!

'Jij wordt pappa's knappe jongen' droomt vader, en hij ziet zijn zoon al promoveren tot doctor in de wis- en natuurkunde. Totdat zijn zoon met zijn eerste rapport thuis komt!

Boven het kind in de kribbe wordt door mensen heel wat gedroomd. Jezus zal hun mooiste wensen in vervulling doen gaan!

Boven die hulpeloze, sprakeloze baby in Bethlehem dromen mensen hun dromen. Staatslieden spreken kerstredes uit over vrede op aarde. En al sprekende gaan ze misschien zelf geloven, dat met een beetje goede politieke wil die vrede er zal komen ook.

Mensen op straat stoppen f 10,00 in de kerstpot van het Leger des Heils. En ze krijgen een mooi, warm gevoel van binnen. Boven de kribbe van baby Jezus dromen ze, dat het met hen nog niet zo slecht gesteld is. En dat ze toch mooi meewerken aan een fijn kerstfeest voor bejaarden, eenzamen en daklozen.

Boven de kribbe raken mensen vertederd en dromen ze hun schone dromen. Maar wacht tot de baby van Bethlehem een man is geworden, die op Golgotha aan het kruis sterft,

en tegen die dromende president van die kersttoespraak zegt: 'Wanneer u en al uw ministers en landgenoten niet belijden dat ik sterf voor uw en hun zonden, zult u nooit deel hebben aan de vrede op aarde',

en tegen die gulle gever aan het Leger des Heils zegt: 'Ik geef mijn leven voor uw leven; word heel klein en neem dat geschenk aan; niet uw gave in de kerstpot maar mijn gave aan het kruis maken het kerstfeest'.

'Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven....'.

Met deze woorden profeteert Jesaja niet van 'het kindeke klein, kindeke teer', dat in kerstliedjes wordt bezongen. Zo'n lief onschuldig kindeke Jezus komt alleen in sommige kerstliedjes voor, maar niet in de bijbel.

Wanneer Jesaja profeteert 'Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven' doelt hij niet op een kribbe maar op een troon.

Dat blijkt ook uit de woorden waarmee hij zijn profetie vervolgt '.... en de heerschappij rust op zijn schouder'. Jesaja doelt niet op een kribbe met een baby waarboven je je eigen dromen kunt dromen. Maar op een troon waarop iemand zit die het voor het zeggen heeft.

Hoogstwaarschijnlijk heeft Jesaja de woorden van zijn profetie ontleend aan de liturgie van de plechtigheid waarmee in Israël een nieuwe koning de troon besteeg. Een koning op de troon van David, in Jeruzalem, mocht niet doen wat hij wilde. Hij mocht geen despoot zijn, zoals de koningen van de omringende volkeren.

In Israël moest een koning een gehoorzame dienstknecht van God zijn. Hij moest Gods stedehouder op aarde zijn.

Wanneer een koning Israëls troon besteeg, kreeg deze kant van zijn koningschap de volle nadruk. De priester zei het dan:

'Koning, nu u op deze troon zit kunt u niet doen wat u goeddunkt. U bent niet meer van uzelf. U bent door God aangenomen, geadopteerd als zijn gehoorzaam kind. Als koning bent u een gehoorzaam kind'.

En dan zongen de aanwezigen: 'Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder'.

Daarna kreeg de nieuwe koning allerlei namen waarin uitgesproken werd wat men van zijn regering hoopte, zoals 'sterke held', 'vredevorst'.

Wanneer Jesaja de komst van Jezus Christus profeteert ontleent hij zijn woorden niet aan de gesprekken in de babykamer, maar aan de liturgie van een troonbestijgingsfeest!

'Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst'.

Met de kerstdagen kun je twee dingen doen:

Vertederd dromen,
of gehoorzaam knielen.

Met kerst dromen mensen de droom van 's mensen goede wil. Met de baby Jezus als vertederend middelpunt zijn de mensen aardig en goed voor elkaar.

Je ontvangt een kaart van Jan van wie je in tien jaar al niets hebt gehoord.

Eenzamen kunnen overal terecht in kerst-inn's en gastvrije gezinnen.

Mensen die nooit in de kerk komen, reserveren de avond van de 25^e december voor het bijwonen van een kerstnachtdienst.

Piet die al jaren zijn moeder niet heeft bezocht, stuurt haar met kerst een bloemetje.

Vertederd de droom dromen, dat we eigenlijk zo beroerd nog niet zijn....

Of gehoorzaam knielen.... Klein worden voor Christus, op wiens schouder de heerschappij rust, die alle macht heeft in hemel en op aarde.

We vieren over vier dagen niet het feest van een baby, maar van Hem die met Pasen de dood heeft overwonnen,

die op de troon naast God zit,

die bezig is de geschiedenis te leiden naar het punt waarop hij de heerschappij op aarde zal aanvaarden.

U kunt het kerstfeest alleen vieren door voor deze Christus gehoorzaam te knielen.

U komt graag in de kerk. De liederen zingt u graag. Maar u blijft altijd de toeschouwer.

U wilt u niet helemaal aan Christus overgeven. U bent bang u zelf kwijt te raken.

U aarzelt misschien om een bepaalde stap in gehoorzaamheid aan Christus in uw leven te doen.

U belijdt Christus al jaren, maar u wilt hem niet belijden in de doop. U komt al jaren in de gemeente, maar u wilt vrij blijven en niet naar het woord van Christus zich in trouw binden aan zijn gemeente zoals de Heer zichzelf gebonden heeft aan zijn gemeente.

Al jaren koestert u kritiek op deze of gene. U weigert Christus door te laten regeren.

Want u wilt daarin zelf koning zijn.

Laten we voor elkaar bidden dat we gehoorzaam kunnen knielen voor Hem op wiens
schouder de heerschappij rust.

Opdat Hij koning wordt in ons leven.

Opdat het echt kerstfeest kan worden.

Amen.